

VILATORTA, Sant Julià de ~

Generalment només es diu *Sant Julià* (1925) (exc. 45). Casac. id. o bé *S. J. de les Olles*, a Centelles i a Vic (1920). Abadal diu que es documenta des de c. 900 (*La Plana de Vic SS. IX-X*, p. 26); 935: *Vilatorta* (*Dipl. Cat. Vic*, 144, § 169); 1123: in parr. Sti. Juliani de *Villa Torta* et ---Folgaroles ---Planeses ---» (Albon, *Cart. de Temple* § 54); *S. XII*: «*Pbr de Vi(1)la torta*» llistes de parr. tres docs. (Plad., p. 72); 1257: Sti. Juliani de *Villa Torta* (CCandi, *Mi.Hi.Ca.* 1, 378); 1279: Sti. Juliani de *Vilatorta* (Ripoll Vilamajor, monogr. 1, 3ss.); 1330 i 1332: S. Juliani de *Villatorta* (*Mi. Griera* 1, 374, 392); 1339: S. Juliani de *Bellopodio* (ib. 397); 1359: Sant Julià de *Bell Puig* (*CoDoACA* XII, 81, 83). Cf. J. Salarich, *Sant Julià de Vilatorta*, 76 pp. Vic, 1908.

VILAVELLA

Molts homònims. Ponsich (*Top.*) en registra 4: a Cotlliure, Banyuls dels Aspres, Vilanova de Raó, i Vfr. de Conflent. És una pda. d'Eus, a l'esq. de la Tet (XXVI, 101.17).

A la *Ribagorçana*, p. d'*Esplugu de Serra*. 960: «ipsa *Villa* qui vocatur *Belga* --- in ape. *Orritense*», i altre doc. (Abadal, *P. i R.*, nº. 180 i 181). Jo sento *bilabēja*, pujant de Sopena als Masos i Torre Tamúrcia (XIX, 181, 82); per tant no crec encertada la rectificació. en *Albella* que fa Abadal en la fe d'errades. A més, sento per allà *Virabella* (que en pot ser modalitat fon.) i *Font de Vella*, que en pot ser abreuament.

Vilavella: a la vall de Camprodon, prop de Llanars, PRON. *béja*. 1563: «Manso Costa *Vila veia* --- de *Vilavella*» en els quaderns de Mn. Jul. Pascual, p. 15.

A la Conca de Tremp, deformat en *Miravella*, te. St. Esteve de la Sarga (XVIII, 122.6).

La Vila Vella de Nules, Pna.Cast. *S. XVI*: *Memor. Muñoz: Villa-vella* (*BSCC* XIV, 430). Tenia 31, 36, 61 i 67 focs moriscos, segons els censos de 1563, 1572, 1602 i 1609 (*Lapeyre*, p. 34).

Vilavella, pda. de la Poble Llarga (Rib. de Xúquer, *GGRV*, Val. II, 104).

γ) VILA. Compostos amb substantius catalans coneguts

VILACIRERES

Llogaret disseminat, a l'Alt Cardener, agre. a Gósol, uns 12 k. al Sud, alt a la dreita del riu.

PRON. *bilesiréras*, a Gresolet (1936, Ll. j 42) i a Guixers (1932, exc. 175).

ETIM. Estrany seria tal compost si fos verament

amb el nom de fruit *cirera*, i fins amb el del cirerer: hi trobem a faltar el nexa *de*, i en un paratge tan elevat (1200 alt., sota els vents gelius de la Serra de Cadí) si s'hi fan cireres no poden ser gaire bones ni tantes que donin nom al poblet; ha de ser mera aparença enganyosa. El més probable és que es formés com un derivat de *cera*, —VILLAS CERARIAS— : car les abelles sí que poden prosperar en paisatge de prats florits, i almenys produir prou quantitat de bresques —potser més ceroses que dolces—, usades per ferne cera; el canvi de CE- pretònic en *ci-* és normal en fon. cat. (cf. *LleuresC*, 195), i també causant de la *i* de *cirera* CERASEA.

En els següents la unió es fa, normalment, per mitjà de la preposició *de*.

VILADÀSENS

20 Poble del Gironès, uns 18 k. NE. de Girona, en direcció a l'Empordà. Com que s'escrivia sense accent, havent els forasters accentuat malament la *e*, els vilatans ho fomentaren prenent-ho correcte, i oficialment no s'ha gosat imposar l'accentuació, i alguns ho diuen així, en contemplació als fills del poble susceptibles de les burles de veïns malèvols; confiant en la superació de prejudicis pagesívols, restablím la forma lingüística correcta: és clar que el nom devia venir de l'útil recria d'ases que s'hi degué practicar: nom paral·lel a ASINILES > *Nyils*, ASINETUM > *Ainet*, *Viladecavalls*, *-demuls*, EQUILES > *Gulls* etc.

PRON: «Ells volen que se'n digui *biladazéns*, però aquí diem *biladázax*, què tanta...» (els meus cosins de Girona, 1925-30); *biladazéns* ho diuen alguns del poble però més freqüent *biladázax* (Casac, 1920); últimament la forma desbaratada havia guanyat adeptes: *biladazéns*, més que *dázans* a L'Escala i Torroella de Montgrí (1931); id. a Viladamat (1954) (XXII, 149.23), id. i *bilazéns* a Cervià, però *biladázax* a Vilafreser (poblet més tradicionalista) (XLIV, 164).

MENC. ANT. 1046 (*BABL* III, 327); 1051-8: *Villam de asinis* (*BABL* XII, 329); 1139: *Villa Asinis* (*BABL* IV, 182); 1359: *Viladasens* (*CoDoACA* XII, 93, 98 i 105); 1379: *Villa asinorum* (Alsius, *Nom.*, s. v.); 1809: *Viladasas* (*BABL* VI, VI, 423; esmentat durant la guerra del Francès; cf. Monsalv. XVIII, 77).

HOM.: En el Berguedà: 1183: *Viladasens*, 1188: *Villa Asinorum* (*Cart. Poblet*, pp. 192, 193). Un altre *Viladàsens* a l'Anoia, mas del te. de Copons (J. Segura, *La Veu del Monts*. 1893, 60).

VILADECANS

55 Poble del Baix Llobregat, entre Sant Boi i Gavà. PRON. *biladəkáns*.